

19. helluntain jälkeinen viikko, lauantai

Päivän epistola

(1. Kor. 15: 58 – 16: 3)

”Veljet, olkaa siis vahvoja ja järkähtämättömiä, ja tehkää aina innokkaasti Herran työtä. Tietäkää, ettei Herra anna teidän työnne mennä hukkaan. Kun keräätte varoja Jerusalemin pyhille, noudattakaa niitä ohjeita, jotka olen antanut Galatian seurakunnille: Kunkin teistä on aina sapatin jälkeisenä päivänä pantava syrjään rahaa sen mukaan kuin hänellä on varaa, jottei keräystä pantaisi toimeen vasta kun olen tullut sinne. Sitten kun tulen, lähetän teidän valitsemanne ja valtuuttamanne henkilöt viemään lahjaa Jerusalemiin.”

”Olkaa siis vahvoja ja järkähtämättömiä” viittaa Paavalin kirjoittamaan tekstiin, 1. Korinttolaiskirjeen koko viidenteentoista lukuun. Siinä käsiteltiin Kristuksen ylösnousemus, kuolleiden ylösnousemus ja ylösnousemusruumis. Tästä opetuksesta on pidettävä kiinni. Samalla Paavali kehottaa seurakuntalaisia tekemään ”aina innokkaasti Herran työtä”. Usko, joka perustuu Kristuksen ylösnousemukseen, tulee esille toiminnan kautta.

Nähtävästi Jerusalemin pyhille (Jerusalemin kristityille) järjestettävä keräys oli antanut korinttilaisille aiheen tehdä siitä kysymyksiä Paavalille (korinttilaiset olivat kirjoittaneet Paavalille, vrt. 1. Kor. 7: 1, jossa Paavali viittaa hänelle tulleeeseen kirjeeseen). Nyt hän antaa käytännön ohjeita keräyksen järjestämisestä. Paavali mainitsee tämän keräyksen Roomalaiskirjeessään (Room. 15: 26). Päätös tällaisen keräyksen toteuttamisesta oli tehty apostolien kokouksessa Jerusalemissa (Gal. 2: 10) noin vuonna 49 – 51. Paavalin toive oli, että tämä keräys lähentäisi Kirkon juutalais-kristittyjä ja pakana-kristittyjä toisiinsa. Kirkon varakkaammat seurakunnat tukivat toisiaan taloudellisesti. Nähtävästi Paavali oli kertonut Galatian seurakunnille tästä keräyksestä matkallaan Efesokseen (Ap.t. 18: 23, vrt. myös Gal. 2: 10).

Sapatti on viikon viimeinen päivä, lauantai. Sapatin jälkeinen päivä on viikon ensimmäinen päivä eli sunnuntai, Kristuksen ylösnousemisen päivä. Jumalanpalveluksen yhteydessä kerättiin rahaa lähetettäväksi Jerusalemin pyhille (seurakuntalaisille).

Päivän evankeliumi

(Luuk. 5: 17 – 26)

"Siihen aikaan, kun Jeesus taas opetti, häntä kuulemassa istui fariseuksia ja lainopettajia. Heitä oli tullut kaikista Galilean kylistä ja myös Juudeasta ja Jerusalemissa. Herran voima vaikutti Jeesuksessa niin että hän saattoi parantaa sairaita. Paikalle tuli miehiä, jotka kantoivat vuoteella halvaantunutta. He yrittivät tuoda hänet sisälle taloon asettaakseen hänet Jeesuksen eteen. Tungoksessa he eivät kuitenkaan saaneet tuoduksi häntä sisään, ja niin he kiipesivät katolle, irrottivat tiiliä ja laskivat sairaan vuoteineen kaikkien keskelle Jeesuksen eteen. Kun Jeesus näki heidän uskonsa, hän sanoi: "Ystäväni, sinun syntisi on annettu anteeksi." Silloin lainopettajat ja fariseukset ajattelivat: "Mikä mies tämä on? Hän herjaa Jumalaa, kun puhuu noin. Kuka muu kuin Jumala voi antaa syntejä anteeksi?" Mutta Jeesus oli selvillä siitä, mitä he ajattelivat, ja sanoi heille: "Mitä te oikein ajattelette? Kumpi on helpompaa, sanoa: "Sinun syntisi annetaan anteeksi", vai sanoa: "Nouse ja kävele? Mutta jotta tietäisitte, että Ihmisen Pojalla on valta antaa maan päällä syntejä anteeksi" - hän puhui nyt halvaantuneelle - "minä sanon sinulle: nouse, ota vuoteesi ja mene kotiisi." Heti paikalla mies kaikkien nähden nousi jalkeille, otti vuoteen, jolla oli maannut, ja lähti kotiinsa ylistäen Jumalaa. Kaikki olivat hämmästyksistä suunniltaan ja ylistivät Jumalaa. Pelon vallassa he sanoivat: "Me olemme tänään nähneet sellaista, mitä ei voisi todeksi uskoa."

Sama kertomus on myös Matteuksella (Matt. 9: 1 – 8) ja Markuksella (Mark. 2: 1 – 12). Eräässä yksityiskohdassa kertomukset poikkeavat: miten sairas tuotiin Jeesuksen luo. Markuksen ja Luukkaan mukaan kantajat laskivat hänet katolta. Matteus ei puhu katosta mitään. Markuksen ja Luukkaan kertomuksissa katon rakenne näyttää olevan erilainen, Luukkaan mukaan he "irrottivat tiiliä", Markuksen mukaan "purkivat katon". Kyse voi olla täysin samasta asiasta käyttäen eri sanoja tai sitten evankelistat ymmärsivät katon rakenteen eri tavoin: Luukkaan käsityksessä katto oli tiilikatto, Markuksella se voisi olla mudalla rapattu.

Fariseukset ilmestyvät näyttämölle ensimmäistä kertaa Luukkaalla tässä kertomuksessa. Luukas mainitsee heidät evankeliumissa ja Apostolien teoissa yhteensä 35 kertaa. He esiintyvät erilaisissa yhteyksissä ja Luukas tuo esille heistä erilaisia puolia. Joissakin kohdissa he ovat Jeesuksen vastustajia, mutta esimerkiksi Apostolien teoissa fariseuksia tuodaan esille joskus neutraalimmassa muodossa. Luukas kertoo heidän odottavan ylösnousemista. Luukas kuvaa heitä Apostolien teoissa myös kristittyinä juutalaisina, jotka vaativat myös pakanoiden ympärileikkaamista. Voi olla, että Luukas kuvaakin kaksiosaisessa teoksessaan omien seurakuntiensa kristityksi kääntyneitä fariseuksia, ei Jeesuksen kohtaamia fariseuksia. Luukkaan mukaan fariseuksia oli tullut eri puolilta Palestiinaa kertomuksemme tapahtumapaikalle.

Fariseukset eivät olleet pappeja vaan maallikoita. He muodostivat juutalaisuudessa oman ryhmänsä.

Heidät tunnettiin siitä, että he noudattivat Vanhan testamentin lakia ankarasti, sekä sen kirjallista muotoa eli Mooseksen kirjoja, että tästä laista muodostunutta suullista perimätietoa.

Luukas ei mainitse tarkemmin tapahtumapaikkaa, Markuksen ja Matteuksen mukaan kyse on Kapernaumista. Tässä parannus- ja julistuskertomuksessa tulee esille merkittävä asia: syntien anteeksiantaminen. Juutalaisen käsityksen mukaan vain Jumala voi antaa syntejä anteeksi. Ihmisellä oli mahdollisuus vaikuttaa syntien anteeksisaamiseen tuomalla syntiuhri Jerusalemin temppeliin. Uhrin tuomista ja suorittamista valvoi temppelin papisto. Kenelläkään ihmisellä ei ollut oikeutta syntien anteeksi antamiseen.

Halvaantunut ihminen koetettiin tuoda Jeesuksen luo. Tämä oli talossa ja sinne kantajat eivät saaneet tuotua sairasta. Katolle kiipeäminen on helpompaa, kuin mitä suomalainen ajattelee. Katot olivat tasakattoja ja niitä käytettiin myös terasseina. Usein niihin johtivat portaat. Katon rakenne oli myös yksinkertainen ja purettavissa. Markuksen evankeliumissa mainitaan, että kantajia oli neljä. Vuode tarkoittaa todennäköisesti vuodemattoa, ei huonekalua. Kukaan evankelista ei mainitse kantajien nimiä. Perinteinen selitys on, että talo kuului Simon Pietarille, ja kantajat olivat Pietari ja Andreas, sekä Jaakob ja Johannes. Tuskin vieras ihminen olisi purkanut talon kattoa.

Jeesus toimii, nähdessään ”heidän uskonsa”. Kyse ei ole vain halvaantuneen uskosta vaan myös kantajien uskosta. Usko on pelastumisen ehto, ilman uskoa ei ole pelastusta. Jeesus toimii ensin yhdistäen halvaantuneen Jumalan kanssa: ”sinun syntisi on annettu anteeksi”. Fariseukset tekevät johtopäätöksen, että antaessaan syntejä anteeksi, Jeesus tekee itsestään yhdenvertaisen Jumalan kanssa.

Miksi Jeesus ei suoraan parantanut sairasta? Tässä tulee esille juutalainen ajattelutapa. Sairauden syyn usein ajateltiin olevan seurausta jostain synnistä (Joh. 9: 2). Jos näin on, niin silloin synti on ensiksi hävitettävä ja ihminen voi parantua sen jälkeen. Me tiedämme, että tämä ajattelutapa ei ole oikea. Tosin synnillinen elämä voi johtaa sairastumiseen.

Fariseukset ja lainopettajat ajattelivat Jeesuksen herjaavan Jumalaa. Tämä ajattelu sisältää erään asian, joka usein unohtuu. Tällä ajattelulla he ovat jo tuomitsemassa Jeesusta kuolemaan, sillä anteeksianto kuului Jumalalle (2. Moos. 34: 7) ja Jumalan pilkkaamisesta oli seurauksena kuolema (3. Moos. 24: 10 – 16). Jeesus tietää lainopettajien ja fariseusten ajattelun. Jeesus paljastamalla heidän ajattelunsa osoittaa, että Hän on Jumala, sillä vain Jumala voi tietää ihmisten ajatukset (vrt. 1. Sam. 16: 7; 2. Aik. 6: 30; Ps. 94: 11; 139: 1 – 2). Osoittaakseen, että Hän voi Ihmisen Poikana (Dan. 7: 13 - 14) antaa

syntejä anteeksi, Jeesus parantaa sairaan: ”nouse, ota vuoteesi ja mene kotiisi”. Tässä on huomattava, että Jeesus parantaa ”sanansa voimalla”, Hän ei vetoa Jumalaan tai käytä mitään lääkettä tai toimenpidettä. Ihmisten ”hämmästy” ja ”Jumalan ylistäminen” liittyy useimpiin kertomuksiin, kun Jeesus parantaa sairaita. Ihmiset olivat nähneet kaksi merkittävää asiaa, toisaalta sairauden parantamisen, toisaalta syntien anteeksiannon.